

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย ลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นและผู้พูดภาษาอื่น เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี และการสัมผัสภาษา

2.1 ภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี คือ ภาษามลายูถิ่นหนึ่งที่ใช้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และในอำเภอจะนะ อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา นอกเหนือจากเขต 4 จังหวัดภาคใต้แล้ว ภาษามลายูถิ่นยังมีใช้ในพื้นที่อื่นๆอีกหลายจังหวัดในประเทศไทย¹ สาเหตุที่เรียกภาษามลายูถิ่นปัตตานี เนื่องจากจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสเคยมีความสัมพันธ์กันในอดีต กล่าวคือ เป็นดินแดนที่อยู่ในอาณาจักรเดียวกันคืออาณาจักรปัตตานี

2.1.1 ระบบเสียงภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นปัตตานีประกอบด้วย 2 ระบบ ได้แก่ ระบบเสียงพยัญชนะ และระบบเสียงสระ

1) ระบบเสียงพยัญชนะ

พยัญชนะในภาษามลายูถิ่นปัตตานี มีทั้งหมด 31 หน่วยเสียง ได้แก่ /p/, /t/, /c/, /k/, /ʔ/, /ph/, /th/, /ch/, /kh/, /b/, /d/, /j/, /g/, /f/, /s/, /h/, /ɣ/, /z/, /v/, /m/, /n/, /ɲ/, /ŋ/, /l/, /mb/, /nd/, /ɲj/, /ŋg/, /r/, /w/, และ /y/

¹อมร ทวีศักดิ์ (2530) พบว่า นอกเหนือจากเขต 4 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ยังมีพื้นที่อื่นๆอีกหลายจังหวัด ซึ่งมีผู้พูดภาษามลายูถิ่นอาศัยอยู่เป็นชุมชนและใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาพูดในชีวิตประจำวัน เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพัทลุง จังหวัดนันทบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

ตารางที่ 1 ระบบเสียงพยัญชนะของภาษามลายูถิ่นปัตตานีในงานของ Waemaji (1991)

ลักษณะทางกลศาสตร์	ฐานกร				
	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงไม่ก้อง ไม่พ่นลม	p	t	c	k	ʔ
เสียงก้อง พ่นลม	ph	th	ch	kh	
เสียงก้อง	b	d	j	g	
เสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง	f	s			h
เสียงเสียดแทรก ก้อง		z		ɣ	
เสียงข้างลิ้น		l			
เสียงนาสิก	m	n	ɲ	ŋ	
พยัญชนะกัก นาสิก	mb	nd	ɲj	ŋg	
เสียงปลายลิ้นร้ว		r			
เสียงเปิด	w		y		

หน่วยเสียง /ph/, /th/, /ch/, /kh/ พบในคำยืมภาษาไทย หน่วยเสียง /f/, /r/ พบในคำยืมภาษาอังกฤษ และหน่วยเสียง /z/ พบในคำยืมภาษาอาหรับ

หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยเสียงสามารถปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ และสามารถปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์มีเพียง 3 หน่วยเสียง คือ /ʔ/, /ŋ/ และ /h/

นอกจากนี้ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ยังปรากฏในรูปพยัญชนะเสียงยาว (Long Consonant) เช่น /n:/, /j:/, /ŋ:/ เป็นต้น ได้อีกด้วย (Waemaji (1991))

2) ระบบเสียงสระ

หน่วยเสียงสระในภาษามลายูถิ่นปัตตานีมี 3 ประเภท ได้แก่ สระเดี่ยวธรรมดา สระเดี่ยวนาสิก และสระประสม โดยที่สระเดี่ยวมี 13 หน่วยเสียง ได้แก่ /i/, /i:/, /ĩ/, /ĩ:/, /e/, /e:/, /o/, /o:/, /ɛ/, /ɛ:/, /a/, /a:/, /ɔ/, และ /ɔ:/ สระประสมมี 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /ae/, /ae:/, /ao/, /au/ และ /ai/ ดูตารางที่ 2 ประกอบ

ตารางที่ 2: ระบบเสียงสระของภาษามลายูถิ่นปัตตานี (Chaiyanara, 1983 อ้างถึงใน รุสตัน อุทัย, 2536)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	i	ึ ึ
กลาง	e	๑	o
ต่ำ	ε ě	a ĩ	ว ัว

สระเสียงสั้นและสระเสียงยาวในภาษามลายูถิ่นปัตตานีไม่ได้เป็นหน่วยเสียง แต่เป็นเพียงเสียงย่อยซึ่งเกิดจากการแจกแจงแบบสลับหลัก (complementary distribution) เท่านั้น โดยหน่วยเสียงสระที่ปรากฏในพยางค์ปิดจะเป็นสระเสียงสั้น แต่ที่ปรากฏในพยางค์เปิดจะเป็นสระเสียงยาว

2.1.2 การลงเสียงหนักเบาในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

Krisnapan (1985) ได้กล่าวว่า การลงเสียงหนักที่พยางค์แรกเป็นการลงเสียงหนักที่เน้นมากเป็นพิเศษ (extra primary stress) จึงทำให้ได้ยินพยางค์ดังกล่าวดังและยาวกว่าพยางค์ลงเสียงหนักเมื่อเป็นพยางค์ท้าย การลงเสียงหนักที่พยางค์ดังกล่าวทำให้เสียงเรียงในพยางค์มีความดังและยาวขึ้น และส่งผลทำให้พยัญชนะต้นของพยางค์นั้นเกิดเป็นพยัญชนะต้นของเสียงยาว

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการลงเสียงหนักเบาของภาษามลายูถิ่นปัตตานี คืองานของ Chotikakamthon (1981) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงในภาษามลายูถิ่นสตูลกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีและพบว่ารูปแบบการลงเสียงหนักเบาในภาษามลายูถิ่นสตูลมี 6 แบบ ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมี 7 แบบ ทั้งสองภาษาดังกล่าวมีลักษณะพยางค์ 3 แบบเหมือนกัน ซึ่งบอกว่าภาษามลายูถิ่นสตูลกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก ส่วน Krisnapan (1985) ได้ศึกษาระบบเสียงของภาษามลายูถิ่นที่พูดในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่า การลงเสียงหนักเบา มี 4 รูปแบบ คือ ไม่ลงเสียงหนัก ลงเสียงหนัก ลงเสียงหนักมาก และลงเสียงหนักเป็นพิเศษ ในขณะที่ ฦัฐพล พึ่งน้อย (2553) ได้ศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนัก และพยางค์ที่ไม่ได้รับการลงเสียงหนักในภาษามลายูถิ่นปัตตานี และพบว่าค่าความถี่มูลฐานของเสียงสระในพยางค์ลงเสียงหนักและพยางค์ไม่ได้ลงเสียงหนักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษารังนี้สะท้อนให้เห็นว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีลักษณะคล้ายคลึงกับภาษาระดับเสียง-การลงเสียงหนักเบา (pitch - accent language) เพราะระดับเสียงและการลงเสียง

นักเบาสัมพันธ์กัน โดยภาพรวมจึงกล่าวได้ว่า ระดับเสียงในภาษามลายูถิ่นปัตตานีสัมพันธ์กับการลงเสียงหนักเบา

ผู้วิจัยยังได้พบงานของสุภา วัชรสุขุม (2555) ซึ่งอธิบายว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ การเน้นเสียงหนัก – เบา (stress) ก็ไม่ใช่ลักษณะสำคัญของภาษานี้ ดังนั้นการออกเสียงเน้นหนักหรือเติมวรรณยุกต์ในพยางค์ใดของคำก็ตามไม่ทำให้ความหมายของคำนั้นเปลี่ยนแปลงไป ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีพยัญชนะเสียงยาวหรือการยืดเสียงพยัญชนะต้นของคำ ซึ่งเป็นลักษณะที่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงได้ นับเป็นลักษณะพิเศษของภาษานี้ ลักษณะเช่นนี้เกิดจากการลดรูปคำ ให้เหลือจำนวนพยางค์น้อยลง ส่วนใหญ่จะเป็นการลดหน่วยเติมคำหน้า (อุปสรรค) ตัวอย่างเช่น

ti:lo: (ตือลอ) แปลว่า ไช้	tî:lo: (ตือลอ) แปลว่า วางไช้
bu:ŋo: (บุงอ) แปลว่า ดอกไม้	bû:ŋo: (บุงอ) แปลว่า ออกดอก
ka:le: (กาแล) แปลว่า ปากกา	kâ:le: (กาแล) แปลว่า ทำเรือ

(สุภา วัชรสุขุม, 2555)

2.1.3 การศึกษาทางกลศาสตร์ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

การศึกษาทางกลศาสตร์ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีหลายประเด็น เช่นในงานของ กุสุมา เลาะเด (2547) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่าความถี่มูลฐานและค่าระยะเวลาของเสียงสระกับเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่พูดในจังหวัดปทุมธานีกับจังหวัดปัตตานี พบว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่พูดในจังหวัดปทุมธานี² ระดับเสียงของสระแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเสียงสูง และกลุ่มเสียงต่ำ จากการที่ภาษามลายูถิ่นปัตตานีไม่มีเสียงวรรณยุกต์นั่นเอง ทำให้ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีปัญหาในการออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

ณัฐพล พึ่งน้อย (2553) ได้ศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักและพยางค์ที่ไม่ได้รับการลงเสียงหนักในภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษาอูรักลาโว้ย โดยศึกษาในประเด็นค่าความเข้ม ค่าระยะเวลา และค่าความถี่มูลฐาน พบว่า โดยภาพรวมในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ค่าความถี่มูลฐานของสระในพยางค์ลงเสียงหนักและในพยางค์ไม่ลงเสียงหนัก

² ภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่พูดในจังหวัดปทุมธานี คือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานีที่พูดโดยกลุ่มคนที่มิใช่สายมลายูย้ายถิ่นฐานไปอาศัยในจังหวัดปทุมธานี (อมร ทวีศักดิ์, 2530)

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทั้งสามคำ สะท้อนให้เห็นว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกับภาษาระดับเสียง-ลงเสียงหนักเบา (pitch-accent language) ที่ระดับเสียงกับการลงเสียงหนักเบามีความสัมพันธ์กัน อีกทั้งผู้วิจัยพบงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาทางกลศาสตร์เกี่ยวกับวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่น โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ ได้แก่ งานของกมลทิพย์ ห่อเพชร (2544) เฉลิมชัย ส่งศรี (2544) และณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ (2552)

กมลทิพย์ ห่อเพชร (2544) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานที่พูดโดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยและจีนในตำบลสะเดา และตำบลตำหนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยมีผู้บอกภาษา 3 กลุ่ม ได้แก่ ชาติพันธุ์ไทยถิ่นใต้ มลายู และจีน กลุ่มละ 10 คน เป็นผู้บอกภาษาเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-60 ปี ผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยมลายู พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทยมลายูออกเสียงวรรณยุกต์สามัญ มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 209-192 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์เอก มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 208-181 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์โท มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 218-233-190 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์ตรี มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 214-223-216 เฮิรตซ์ และวรรณยุกต์จัตวา มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 203-176-207 เฮิรตซ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเสียงวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยคนไทยกรุงเทพฯ พบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยคนมลายูออกเสียงวรรณยุกต์สามัญ เอก ตรี และจัตวาแตกต่างกับผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่

เฉลิมชัย ส่งศรี (2544) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยมาตรฐานของชาวสุโขทัย-โคกลก โดยมีผู้บอกภาษาทั้งหมด 4 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ กลุ่มผู้ใช้ภาษาแม่เป็นภาษาตากใบ ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายูถิ่น และภาษาฮกเกี้ยน เป็นผู้บอกภาษาเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-60 ปี เปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยออกเสียงโดยคนไทยทางกลศาสตร์ ผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นพบว่า ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเสียงวรรณยุกต์สามัญ มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 189-180 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์เอก มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 184-172 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์โท มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 230-213 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์ตรี มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 201-215 เฮิรตซ์ และวรรณยุกต์จัตวา มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 182-167-184 เฮิรตซ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเสียงวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยคนไทยกรุงเทพฯ พบว่า วรรณยุกต์โท และวรรณยุกต์จัตวา แตกต่างกับผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่

ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ (2552) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทางกลศาสตร์ ออกเสียง โดยผู้บอกภาษาที่มีอายุ 6-7 ปี ที่เป็นเพศหญิงจำนวน 15 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภาษาไทย เป็นภาษาแม่จำนวน 5 คน กลุ่มที่มีภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน และกลุ่มที่มีภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 5 คน ผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้บอกภาษาที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี เป็นภาษาแม่พบว่า เสียงวรรณยุกต์สามัญมีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 246-195 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์เอก มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 239-193 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์โท มีค่าเฉลี่ย ค่าความถี่มูลฐานประมาณ 280-299-205 เฮิรตซ์ วรรณยุกต์ตรี มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 245-237-240 เฮิรตซ์ และวรรณยุกต์จัตวา มีค่าเฉลี่ยค่าความถี่มูลฐานประมาณ 225-201-302 เฮิรตซ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยพบว่า วรรณยุกต์สามัญ และวรรณยุกต์ตรีแตกต่างกับผู้พูดภาษาไทย กล่าวคือ วรรณยุกต์สามัญที่มีสัทลักษณะเป็นเสียง กลางระดับตกตอนท้าย และวรรณยุกต์ตรีที่มีสัทลักษณะเป็นเสียงกลางขึ้นตก และกลางขึ้น อาจ เป็นสัทลักษณะเฉพาะกลุ่ม ที่ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูถิ่นปัตตานี ซึ่งเป็นภาษาแม่ของกลุ่มผู้ บอภาษา

จากการทบทวนการศึกษาทางกลศาสตร์ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีข้างต้น พบว่า การศึกษาทางกลศาสตร์ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีหลายประเด็น ซึ่งพบว่า ภาษามลายูถิ่น ปัตตานีเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์แต่สัมพันธ์กับภาษาระดับเสียง-ลงเสียงหนักเบา (pitch-accent language) และการศึกษาทางกลศาสตร์ เรื่องเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยโดยผู้บอกภาษาที่พูดภาษา มลายูถิ่นปัตตานี พบว่า การศึกษาที่ผ่านมาพบผู้บอกภาษาที่เป็นวัยเด็ก 6-7 ปี และวัยผู้ใหญ่ 40-60 ปี เท่านั้น ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น 17-18 ปี การศึกษาในกลุ่มผู้บอกภาษาต่างวัยทำให้ผล การศึกษาต่างกันด้วย โดยภาพรวมสามารถเห็นได้ว่าผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยแตกต่างกับเจ้าของภาษา คือกลุ่มผู้บอกภาษาที่เป็นวัยผู้ใหญ่ 40-60 ปี ในงานของเฉลิมชัย ส่องศรี (2544) และกมลทิพย์ ห่อเพชร (2544) พบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยคน มลายูสุโขทัย-ไกลก จังหวัดนครราชสีมา ในงานเฉลิมชัย ส่องศรี (2544) แตกต่างจากคนกรุงเทพฯเพียง สองวรรณยุกต์คือ วรรณยุกต์โทและจัตวา ในขณะที่คนมลายูอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาในงาน กมลทิพย์ ห่อเพชร (2544) ออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างจากคนไทยในทุกวรรณยุกต์ยกเว้น วรรณยุกต์โท เนื่องจากคนไทยมลายูมีถิ่นที่อยู่อาศัยต่างพื้นที่ที่แม้จะเป็นกลุ่มวัยผู้ใหญ่เช่นกัน แต่การ ออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยยังแตกต่างกัน ทั้งนี้จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มผู้บอกภาษาที่เป็นคนมลายูที่

อาศัยอยู่ในอำเภอสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย สามารถออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยได้ดีคิดว่าคนมลายูในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา

นอกจากนี้ผลการศึกษาของผู้บอกภาษาที่เป็นกลุ่มเด็กในงานวิจัย วังษ์อำไพ (2552) แสดงให้เห็นปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์สามัญและตรีมากที่สุด โดยภาพรวมจึงกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างกับเจ้าของภาษาทั้งในวรรณยุกต์ลงระดับและวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ การศึกษาครั้งนี้เพื่อค้นหาคำตอบว่า ผู้บอกภาษาที่มีอายุต่างกันเป็นปัจจัยที่ทำให้การออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยต่างกันด้วยหรือไม่ และสามารถนำผลเพื่อมาเป็นทางในการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแก่นักเรียนต่อไป

2.2 เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย

วรรณยุกต์เป็นระดับเสียงสูงต่ำประจำคำ (lexical pitch) ที่ใช้จำแนกความหมายของคำหรือเป็นเสียงสูงต่ำที่เกิดในคำแล้วส่งผลให้คำนั้นมีความหมายแตกต่างกับคำที่มีระดับเสียงอื่น ๆ (กาญจนา นาคสกุล, 2524) ระดับสูงต่ำของเสียงในภาษาพูดจะพิจารณาให้เป็นหน่วยเสียงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับระดับเสียงนั้นสามารถเกิดในบริบทเดียวกัน แล้วส่งผลให้ความหมายแตกต่างกันหรือไม่ ในภาษาไทยระดับเสียงสูงต่ำทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน จึงเรียกเสียงสูงต่ำนี้ว่า “วรรณยุกต์”

Abramson (1962) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทางกลศาสตร์ พบว่า สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ วรรณยุกต์ระดับและวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ

วรรณยุกต์ระดับ (level tone) คือ เสียงที่มีระดับความถี่ของเสียงประเภทที่มีระดับเสียงค่อนข้างคงที่ตลอดพยางค์ ในการออกเสียงพูดนั้น โดยปกติเสียงต้นพยางค์และท้ายพยางค์มักจะอยู่ในระดับเดียวกัน ต้นพยางค์จะมีระดับเสียงสูงกว่าและดังกว่าเสมอ วรรณยุกต์ระดับในภาษาไทยมี 3 หน่วยเสียง ดังนี้

เสียงต่ำระดับ (low tone) /ˀ/ คือ วรรณยุกต์เอก วรรณยุกต์นี้จะมีต้นเสียงกลางๆ ประมาณ 120 Hz และจะลดต่ำลงมาที่ประมาณ 100 Hz และวรรณยุกต์ต่ำระดับจะปรากฏในพยางค์ได้ในทุกรูปแบบ

เสียงกลางระดับ (mid tone) คือ วรรณยุกต์สามัญ วรรณยุกต์นี้มีระดับเสียงกลางๆ ที่ประมาณ 120 Hz และจะคงอยู่ระดับนั้นจนกระทั่งปลายๆ พยางค์จึงลดต่ำลงมาเกือบถึงประมาณ 110 วรรณยุกต์นี้ไม่ต้องแสดงรูปสัทอักษร

เสียงสูงระดับ (high tone) /ˊ/ คือ วรรณยุกต์ตรี วรรณยุกต์นี้จะมีระดับเสียงสูง โดยค่อยๆ สูงขึ้นทีละน้อยจากต้นพยางค์ประมาณ 125 Hz จนถึงประมาณ 135-140 Hz เมื่อสิ้นพยางค์ หรือ อาจลดต่ำตอนปลายๆ พยางค์ลงมาถึงประมาณ 130 Hz แล้วแต่ว่าพยางค์นั้นจบลงด้วยเสียงประเภทใด

วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (contour tone) คือ เสียงที่มีระดับความถี่ของการออกเสียง เปลี่ยนแปลงมากในช่วงพยางค์ๆ หนึ่ง วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับในภาษาไทยมี 2 หน่วยเสียง ดังนี้

เสียงเปลี่ยนตก (falling tone) /ˋ/ คือ วรรณยุกต์โท วรรณยุกต์นี้จะมีระดับเสียงเริ่มต้นที่ประมาณ 140 Hz แต่ในราวๆ 1 ใน 4 ของความช่วงพยางค์ ก็จะลดลงอย่างรวดเร็วจนต่ำกว่า 100 Hz ที่ปลายพยางค์ วรรณยุกต์โทจะไม่ปรากฏในพยางค์ที่มีสระเสียงสั้นและมีพยัญชนะกักเป็นพยัญชนะท้าย นอกจากคำพิเศษ เช่น คำเลียนเสียง คำลงท้ายบางคำ เช่น /chũk-chāk/ “ซึกซึก” หรือ /lâː/ “ละ”

เสียงเปลี่ยนขึ้น (rising tone) /ˊ/ คือ วรรณยุกต์จัตวา วรรณยุกต์นี้จะมีระดับเสียงเริ่มต้นที่ประมาณ 110 Hz แล้วมักจะลดลงเล็กน้อยก่อนจะเปลี่ยนเสียงขึ้นอย่างรวดเร็วไปสู่ความถี่ที่สูงประมาณ 140 Hz ที่ปลายพยางค์ วรรณยุกต์จัตวาจะไม่ปรากฏในพยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกัก

Bradley (1911 และ 1916) ได้จัดให้วรรณยุกต์ตรีอยู่ในอยู่ในกลุ่มวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ เพราะมีลักษณะเป็นเสียงขึ้นตกที่เห็นได้อย่างชัดเจน ส่วน Abramson (1962) ได้จัดให้วรรณยุกต์ตรีอยู่ในกลุ่มวรรณยุกต์คงระดับ นั่นคือเป็นวรรณยุกต์สูงระดับแม้ว่าจะมีลักษณะค่อยๆ เลื่อนสูงขึ้น และตกเล็กน้อยในตอนท้ายก็ตาม ผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยของ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (2554: 138) พบว่า ไม่ค่อยมีความแตกต่างกัน ยกเว้นวรรณยุกต์ตรีซึ่งเคยมีสัทลักษณะเป็นเสียงสูงขึ้นและตกตอนท้าย ได้เปลี่ยนเป็นเสียงสูงค่อยๆ เลื่อนขึ้น จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนระดับตกขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น มิใช่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและโดดเด่นเห็นได้ชัดเจนเหมือนสัทลักษณะของวรรณยุกต์โท (เสียงตก) และของวรรณยุกต์จัตวา (เสียงขึ้น) ซึ่งเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ ผลการ

วิเคราะห์ทางกลศาสตร์ทุกครั้ง (อดีต-ปัจจุบัน) แสดงให้เห็นว่าวรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์จัตวา เป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย อรุณี อรุณเรือง (2533) ได้ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ไทยกรุงเทพฯตามระดับอายุผู้พูด พบว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญต่อการออกเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้พูดที่เป็นเด็กมักใช้วรรณยุกต์โทที่มีสัทลักษณะเป็นแบบกลาง-ขึ้น-กลาง มากกว่าผู้พูดที่เป็นผู้ใหญ่ ส่วนงาน ปิยฉัตร ปานโรจน์ (2534) ได้ศึกษาลักษณะเชิงกลศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ: การแปรตามกลุ่มอายุ พบว่าสัทลักษณะของวรรณยุกต์โทกับวรรณยุกต์ตรีที่ออกเสียงโดยกลุ่มผู้ใหญ่จะแตกต่างกับกลุ่มเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างด้านอายุจะส่งผลต่อการออกเสียงที่แตกต่างได้

2.3 การศึกษาเสียงวรรณยุกต์ทางกลศาสตร์

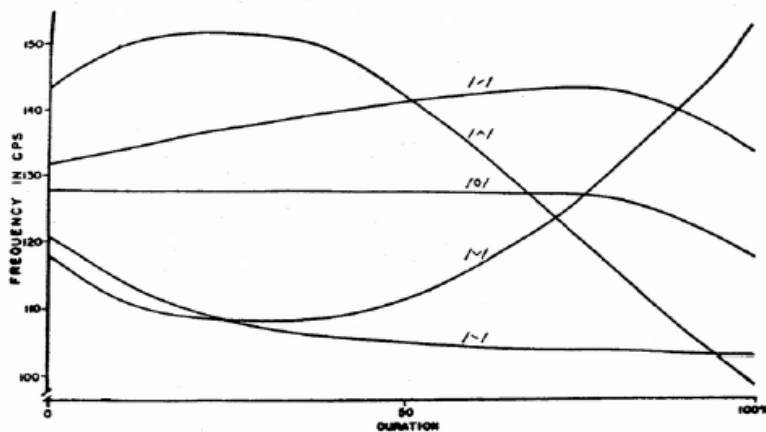
การศึกษาทางกลศาสตร์เป็นการศึกษาลักษณะทางกายภาพของเสียง ระดับเสียงสูงต่ำที่เราได้ยินมีลักษณะทางกลศาสตร์เป็นค่าความถี่มูลฐาน มีหน่วยวัดเป็นเฮิรตซ์ ในแง่มุมของการผลิตเสียง (สรีรศาสตร์³) ระดับเสียงสูงต่ำเกิดจากอัตราการสั่นของเส้นเสียง โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเสียงสูงต่ำ ได้แก่ ความตึงของเส้นเสียง และแรงดันลมใต้เส้นเสียง การศึกษาเสียงทางกลศาสตร์เป็นการวิเคราะห์เสียงด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เช่น Praat, Winccil ฯลฯ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ทางกลศาสตร์พบว่ามีการศึกษา 3 ประเด็นคือ ประเด็นค่าความถี่มูลฐาน พิสัยค่าความถี่มูลฐาน และค่าระยะเวลา

Abramson (1962) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย พบว่า วรรณยุกต์ภาษาไทยมี 5 หน่วยเสียง ได้แก่วรรณยุกต์สามัญ เอก และตรี ซึ่งเป็นวรรณยุกต์คงระดับ (static tone) ทั้งนี้ วรรณยุกต์ตรีในคำพยางค์เป็นมีเสียงตกตอนท้าย ส่วนวรรณยุกต์ตรีในคำพยางค์ตายมีระดับเสียงขึ้นตอนท้ายและวรรณยุกต์โท จัตวา ซึ่งเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ

Erickson (1975) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ทั้ง 5 พบว่า วรรณยุกต์สามัญกับเอกไม่แตกต่างกันมากนักเพียงแต่มีสัทลักษณะเลื่อนลงที่ปรากฏแตกต่างกัน

³ สรีรศาสตร์ หมายถึง การออกเสียงวรรณยุกต์ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเสียงสูงต่ำขึ้นตก โดยการทำงานหรือผลของการทำงานของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูด เช่น แรงดันลมใต้เส้นเสียง การทำงานของเส้นเสียงและกล้ามเนื้อกล่องเสียง

เพียงพอที่จะทำให้จำแนกสัทลักษณะของวรรณยุกต์ทั้งสองออกจากกัน และผลการวิจัยโดยรวมสนับสนุนผลการวิจัยของ Abramson (1962)

ภาพที่ 1: สัทลักษณะของวรรณยุกต์ตรีในคำพูดเดี่ยวพยางค์เดี่ยว (Abramson, 1962)

กุสุมา นະธานี (2545) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทางกลศาสตร์ โดยมีผู้บอกภาษาที่เป็นเพศชาย อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน แบ่งเป็นกลุ่มผู้พูดปกติจำนวน 3 คน และกลุ่มผู้พูดที่ใช้หลอดลม-หลอดอาหารเป็นผู้ที่ได้รับการผ่าตัดและฝึกพูดจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 3 คน ผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยคนปกติในประเด็นค่าความถี่มูลฐานพบว่า วรรณยุกต์สามัญมีลักษณะของเส้นแสดงการขึ้นตกของค่าความถี่มูลฐานที่คล้ายคลึงกับวรรณยุกต์เอกอย่างมาก กล่าวคือ ค่อนข้างระดับ และในวรรณยุกต์โท มีค่าความถี่มูลฐานลดลงอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งถึงจุดสิ้นสุดของค่าระยะเวลา และเป็นการตกอย่างต่อเนื่อง และในวรรณยุกต์ตรีและจัตวา มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ค่าความถี่มูลฐานต่ำในช่วงแรกและขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งต่ำเล็กน้อยในช่วงท้าย การศึกษาค่าความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์ในงานที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ว่า ผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับงาน Abramson (1962) คือวรรณยุกต์ภาษาไทย มี 5 หน่วยเสียง คือ สามัญ เอก โท ตรี และจัตวา และประเด็นค่าระยะเวลาพบว่า วรรณยุกต์สามัญมีค่าระยะเวลาสูงสุด รองลงมาคือ วรรณยุกต์เอก ตรี และจัตวา ส่วนวรรณยุกต์โทมีค่าระยะเวลาน้อยที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ทางกลศาสตร์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ในประเด็นค่าความถี่มูลฐานพบว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมี 5 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์สามัญ เอก โท ตรี และจัตวา ซึ่งแบ่งเป็นวรรณยุกต์กึ่งระดับ 3 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์สามัญ เอก ตรี และวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ 2 หน่วยเสียง ได้แก่ วรรณยุกต์โท และ

วรรณยุกต์จัตวา ในประเด็นพิสัยค่าความถี่มูลฐาน วรรณยุกต์โทมีความกว้างมากที่สุด สังเกตได้ว่า วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับจะมีพิสัยกว้างกว่าวรรณยุกต์คงระดับ ส่วนในประเด็นค่าระยะเวลา วรรณยุกต์สามัญมีค่าระยะเวลามากที่สุด และวรรณยุกต์โทมีค่าระยะเวลาน้อยที่สุด

2.4 การศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นและผู้พูดภาษาอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทางกลศาสตร์ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นและผู้พูดภาษาอื่นซึ่งประกอบด้วยงานของ วิไลลักษณ์ จุราหะวงษ์ (2543), กมลทิพย์ ห่อเพชร (2544), ปิ่นแก้ว กังวานสุขพันธ์ (2550), ตามใจ อวีรุทธิโยชิน (2553), ชนภัทร ลินทวาชีวะ (2552), และกันดินันท์ เพ็ญสุพรรณ (2557)

วิไลลักษณ์ จุราหะวงษ์ (2543) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่พูดโดยคนไทย คนแต่จิว และคนซิกข์ โดยศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยทางกลศาสตร์ในประเด็นค่าความถี่มูลฐาน พิสัยค่าความถี่มูลฐาน และค่าระยะเวลา ออกเสียงโดยผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทย คนแต่จิว และคนซิกข์ กลุ่มละ 10 คน โดยแต่ละกลุ่มแบ่งเป็นเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 5 คน รวมทั้งหมด 30 คน มีช่วงอายุ 40-60 ปี จากการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในคำพูดเดี่ยวในประเด็นค่าความถี่มูลฐานพบว่า วรรณยุกต์สามัญและเอกเป็นวรรณยุกต์คงระดับ กล่าวคือ วรรณยุกต์สามัญมีสัทลักษณะเป็นกลางระดับ วรรณยุกต์เอกมีสัทลักษณะเป็นต่ำระดับ และวรรณยุกต์โท ตรี จัตวาเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ กล่าวคือ วรรณยุกต์โท มีสัทลักษณะเป็น สูง - ตก วรรณยุกต์ตรีมีสัทลักษณะเป็น กลาง - ขึ้น และวรรณยุกต์จัตวา มีสัทลักษณะเป็น ต่ำ - ขึ้น ในประเด็นพิสัยค่าความถี่มูลฐานพบว่า คนไทยมีพิสัยค่าความถี่มูลฐานต่ำที่สุด ส่วนในประเด็นค่าระยะเวลาพบว่า ค่าระยะเวลาที่ออกเสียงโดยคนไทยมีมากกว่ากลุ่มคนแต่จิวและคนซิกข์

กมลทิพย์ ห่อเพชร (2544) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานที่พูดโดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทย มลายู และจีนในตำบลสะเดา โดยมีผู้บอกภาษา 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เป็นผู้บอกภาษาเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-60 ปี ผลการศึกษาพบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยถิ่นได้มีความคล้ายคลึงกับเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยที่ออกเสียงโดยชาวกรุงเทพฯ ยกเว้นวรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์ตรีมีความแตกต่างกัน และผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาอื่นพบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดย

กลุ่มชาติพันธุ์จีนแต่จิวมีบางส่วนคล้ายคลึงกับเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยที่ออกเสียงโดยชาวกรุงเทพฯ ยกเว้นวรรณยุกต์โท วรรณยุกต์ตรี และวรรณยุกต์จัตวาที่มีความแตกต่างกัน

เฉลิมชัย ส่งศรี (2544) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยมาตรฐานของชาวสุโขทัย-โลก โดยมีผู้บอกภาษาทั้งหมด 4 กลุ่มชาติพันธุ์ คือ กลุ่มที่ภาษาดากไบเป็นภาษาแม่ ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายูถิ่น และภาษาสกเกี้ยน และได้เปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยออกเสียงโดยคนไทย โดยศึกษาทางกลศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยถิ่นใต้มีความแตกต่างกับการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยโดยคนกรุงเทพฯหลายประการ เช่น คนกรุงเทพฯออกเสียงวรรณยุกต์จัตวาเป็นเสียงกลาง - ตก - ขึ้นตอนท้าย แต่คนไทยถิ่นใต้ออกเสียงเป็นกลางก่อนข้างต่ำ- ตก- ขึ้นตอนท้าย อาจสืบเนื่องมาจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่จะส่งผลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์ได้ เช่นอิทธิพลจากสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดการเลียนแบบ อิทธิพลศักดิ์ศรีของภาษา ผู้ใช้ภาษาถิ่นย่อยอาจมีความรู้สึกว่าภาษาของตนด้อยกว่าจึงพยายามเลียนแบบภาษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากกว่า เป็นต้น ส่วนผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาอื่นพบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยกลุ่มชาติพันธุ์จีนสกเกี้ยนมีเสียงวรรณยุกต์สามัญและวรรณยุกต์โท ที่มีสัทลักษณะคล้ายคลึงกับคนไทยกรุงเทพฯ กล่าวคือ มีทิศทางการคล้ายกัน ส่วนในวรรณยุกต์เอกและวรรณยุกต์ตรีของคนสกเกี้ยนพบว่ามีความถี่มูลฐาน ณ จุดเริ่มต้นสูงกว่าคนไทยกรุงเทพฯ และในวรรณยุกต์จัตวาไม่เป็นในทิศทางเดียวกัน

ปิ่นแก้ว กังวานศุภพันธ์ (2550) ได้ศึกษาการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยระหว่างเด็กเชื้อสายเขมรกับเด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ โดยมีผู้บอกภาษาเป็นเด็กนักเรียนหญิงและชายทั้งหมด 60 คน ระหว่างอายุ 6-7 ปี และ 17-18 ปี จากจังหวัดสุรินทร์และกรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า เสียงวรรณยุกต์ของเด็กเชื้อสายเขมรในจังหวัดสุรินทร์มีความแตกต่างจากเด็กไทยกรุงเทพฯ โดยเสียงที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.1 ได้แก่เสียงเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) ของกลุ่มเด็กชาย 6-7 ปี เสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) ของกลุ่มเด็กหญิง 17-18 ปี และเสียงวรรณยุกต์กลาง (สามัญ) สูงตก(โท) และต่ำขึ้น (จัตวา) ของกลุ่มเด็กชายอายุ 17-18 ปี การออกเสียงที่ต่างออกไปของเด็กเชื้อสายเขมรจังหวัดสุรินทร์ในกลุ่มวัย 6-7 ปี อาจมีสาเหตุจากการแทรกแซงโดยภาษาแม่ แต่ในกลุ่มวัย 17-18 ปี ทั้งหญิงและชาย อาจมีสาเหตุจากการแก้ไขเกินเหตุหรือการพัฒนาเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ตามใจ อวิรุทธิโยธิน (2553) ได้ศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ในภาษาไทยมาตรฐาน สำเนียงได้เปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นใต้ โดยมีผู้บอกภาษาทั้งหมด 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มแบ่งเป็นเพศละ 5 คน ผลการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียง โดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นพบว่า เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยสำเนียงได้มีความแตกต่างจากเสียงวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งความแตกต่างที่เกิดขึ้นไม่ได้เนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาแม่ในทุกหน่วยเสียง มีเพียงวรรณยุกต์สามัญหน่วยเสียงเดียวเท่านั้น ที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยถูกแทรกแซงจากภาษาแม่

ธนภัทร สินธวาชีวะ (2552) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่ออกเสียงโดยคนญี่ปุ่น การศึกษาทางกลศาสตร์และการรับรู้ ออกเสียงโดยผู้บอกภาษาเพศชายอายุ 19-34 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 15 คน คือ กลุ่มผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยจำนวน 5 คน กลุ่มผู้บอกภาษาที่เป็นคนญี่ปุ่นที่มีประสบการณ์การใช้ภาษาไทยมากจำนวน 5 คน และผู้บอกภาษาที่เป็นคนญี่ปุ่นที่มีประสบการณ์การใช้ภาษาไทยน้อยจำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า การออกเสียงบริบทคำพูดเดี่ยวของคนญี่ปุ่นทั้งสองกลุ่ม สามารถออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยทั้ง 5 หน่วยเสียงที่แตกต่างกัน รวมถึงมีสัทลักษณะคล้ายกับคนไทย ยกเว้นวรรณยุกต์โทและวรรณยุกต์ตรี

กัณดินันท์ เพ็ญสุพรรณ (2557) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่พูดโดยคนไทยและคนอินเดีย ผลการศึกษาพบว่า การออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ของคนไทยและคนอินเดียมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -values < 0.05) ในทุกเสียงวรรณยุกต์ โดยคนอินเดียทั้งเพศหญิงและเพศชายมีค่าความถี่มูลฐานที่สูงกว่าคนไทย เมื่อพิจารณาสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ พบว่าคนอินเดียเพศหญิงมีสัทลักษณะคล้ายคนไทยมากกว่าคนอินเดียเพศชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกเสียงคำสระเสียงสั้นและในคำพยางค์ตาย ทั้งคนอินเดียเพศหญิงและเพศชายสามารถออกเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับได้ดีกว่าวรรณยุกต์ระดับ โดยสามารถออกเสียงวรรณยุกต์จัดว่าได้คล้ายคลึงกับคนไทยมากที่สุด จากสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์โดยรวมของกลุ่มผู้บอกภาษาคอนอินเดียสังเกตพบว่า ส่วนใหญ่มีการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่มีลักษณะสูงขึ้นในช่วงท้ายของการออกเสียงเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นการนำลักษณะบางประการของการออกเสียงในภาษาแม่มาใช้ในการออกเสียงวรรณยุกต์

จากการทบทวนงานวิจัยที่มีการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นและผู้พูดภาษาอื่นข้างต้น สามารถสรุปโดยภาพรวมว่า การออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยโดยผู้พูดภาษาอื่นมักนำสัทลักษณะของภาษาแม่มาใช้ในการออกเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทย ภาษาแม่ที่เป็นภาษาอื่นๆเหล่านั้นจะมีอิทธิพลและแทรกแซงในการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากสำหรับผู้บอกภาษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ที่ผ่านพ้นวัยวิกฤติมาแล้วที่จะสามารถพัฒนาภาษาที่สองให้พูดได้ทัดเทียมเป็นเหมือนกับภาษาแม่ของตนเองได้นอกจากนี้กลุ่มผู้บอกภาษาที่เป็นวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่มักมีแรงจูงใจในการเรียนน้อยกว่าการเรียนภาษาแม่อีกด้วย จึงทำให้เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยคนดังกล่าวมีความแตกต่างจากเจ้าของภาษา

2.6 การสัมผัสภาษา

การสัมผัสภาษา (Language contact) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้รู้สองภาษาหรือรู้หลายภาษาใช้ภาษาสองภาษาสลับกันไปมา ทำให้ภาษาทั้งสองภาษาเกิดอิทธิพลต่อกัน และปรากฏการณ์สัมผัสภาษานี้มักจะเกิดในพื้นที่ชายแดนซึ่งมีผู้รู้สองภาษาจำนวนมาก (Thai's Royal Institute, 2010: 240) ไวน์ไรค์ (Weinreich, 1968: 1) เป็นนักภาษาศาสตร์ผู้ริเริ่มการศึกษาเรื่อง การสัมผัสภาษา กล่าวว่า “ภาษา 2 ภาษาหรือมากกว่า 2 ภาษาจะถูกเรียกว่าสัมผัสกันใดหากภาษาเหล่านั้นถูกใช้ โดยผู้พูดพูดคนเดียวกัน” ภาวะที่คนใดคนหนึ่งสามารถพูดได้ 2 ภาษา ในสถานการณ์ต่าง ๆ เรียกว่า “ภาวะสองภาษา” (bilingualism) และผู้พูดที่สามารถพูดได้ 2 ภาษา และสามารถใช้ ภาษาทั้ง 2 ภาษาได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เรียกว่า “ผู้รู้ 2 ภาษา” (bilingual) อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548: 208) กล่าวว่า “ภาวะสองภาษาในปัจจุบันมีความหมายกว้างมิได้หมายถึงผู้รู้สองภาษาแท้ ๆ (true bilingual) ซึ่งหมายถึงผู้ ที่รู้หรือสามารถพูดสองภาษาได้เท่า ๆ กันแบบเจ้าของภาษาแต่รวมถึงผู้ ที่รู้สองภาษาไม่เท่ากันด้วย ภาษาที่สองที่รู้ก็มีหลายระดับอาจเริ่มตั้งแต่พูดไม่ได้เลยแต่ฟังรู้เรื่องหรือพูดได้เล็กน้อยไปจนถึงพูดคล่องเกือบเท่าเจ้าของภาษา แต่ต้องมีความเข้าใจในระดับหนึ่ง หากไม่เข้าใจเลยก็ไม่ถือเป็นผู้รู้สองภาษา” เช่นเดียวกันกับสโปลสกี (Spolsky, 2010: 45) ที่กล่าวว่า “ผู้รู้สองภาษา คือ ผู้ที่มีความสามารถบางประการในการใช้ภาษาที่สองไม่จำเป็นต้องเป็นผู้รู้แตกฉานทั้งสองภาษาก็ได้”

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532: 31) ได้ให้คำจำกัดความว่า “การสัมผัสภาษา” หมายถึง “กระบวนการซึ่งภาษา 2 ภาษา หรือมากกว่า 2 ภาษา ถูกใช้สลับกันโดยผู้ พูดคนเดียวกัน ในตัวผู้พูดสองภาษา หรือหลายภาษาเหล่านี้ภาษาทั้ง 2 หรือมากกว่า 2 จะยืมลักษณะซึ่งกันและกัน ซึ่งถ้าเกิดกับผู้พูดจำนวนมากและเป็นระยะเวลาานจะทำให้ภาษาต่างๆเหล่านั้นมีความคล้ายคลึงกันมากขึ้น โดยเฉพาะทางด้านไวยากรณ์ ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาในตระกูลเดียวกันในเขตหรือบริเวณที่มีผู้พูดสองภาษาจำนวนมากก็จะเกิดการสัมผัสของภาษาที่แผ่กว้างอาจทำให้เกิดเป็นเขตภาษา”

ทอมสันและค็อฟแมน (Thomason and Kaufman, 1988: 50) แสดงให้เห็นผลของการสัมผัสภาษา ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยสรุปว่า การสัมผัสภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับผู้พูดที่มีภาวะสองภาษาหรือมากกว่าสองภาษา ผลของการสัมผัสภาษาอาจจะทำให้เกิดการธำรงภาษา (language maintenance) การเปลี่ยนภาษา (language shift) และการเกิดภาษาใหม่ ซึ่งก็คือ ภาษาพิดจิ้น (Pidgins) และภาษาครีโอล (Creole) (Thomason & Kaufman, 1988) กล่าวไว้ว่า สิ่งที่จะถูกยืมเป็นลำดับแรกในสถานการณ์การสัมผัสภาษา คือ คำศัพท์ หากการสัมผัสภาษาที่มีความเข้มข้น มากเพียงพอจึงจะมีการยืมโครงสร้างทางเสียงและโครงสร้างประโยคเป็นลำดับถัดไป ตรงกันข้ามกับการแทรกแซงภาษาซึ่งมักจะเริ่มต้นจากการแทรกแซงทางเสียงและโครงสร้างประโยค ส่วนการแทรกแซงทางคำศัพท์เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง

Meyerhoff (2006: 238-241) ได้กล่าวถึงการสัมผัสภาษาที่เกิดขึ้นในเมืองใหญ่ของยุโรป เช่น อังกฤษ สเปน อิตาลี หรือในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ประเทศเหล่านี้มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง ทำให้ประชากรในชนบทอพยพเข้ามาอยู่ในตัวเมืองเพิ่มมากขึ้น และคนเหล่านี้เรียนรู้ที่จะใช้ภาษาหลักที่ใช้ในเมือง (city language) ทำให้เกิดการสัมผัสภาษาถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่ของตนเองกับภาษาหลักที่พูดในเมืองนั้นๆ หรือภาษามาตรฐาน ปรากฏการณ์การสัมผัสภาษายังเกิดจากการติดต่อสื่อสารและอิทธิพลของภาษาอังกฤษในฐานะ ภาษาสากล (International language) ซึ่งมีบทบาทด้านธุรกิจและการศึกษาของทุกประเทศและทำให้ผู้รู้สองภาษา (ภาษาแม่ และภาษาอังกฤษ) มีเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้อพยพย้ายถิ่นฐานดังกรณีแรก

การสัมผัสภาษา ที่เกิดขึ้นระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูถิ่นปัตตานีในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นถิ่นที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่มากที่สุด ได้ส่งผลทำให้มีการปรับตัวของผู้ใช้ภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้มาเป็นเวลานานระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูถิ่นปัตตานี โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทยของผู้บอกภาษาในสังคมเมืองและนอกเมือง ซึ่งคนในเมืองมีโอกาสสัมผัสภาษาไทยมากกว่าคนนอกเมือง ทำให้คนในเมืองมีการเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาได้ดีกว่าคนนอกเมือง ทั้งนี้การสัมผัสภาษาจึงเป็นประเด็นสำคัญต่อการเลือกกลุ่มผู้บอกภาษา เพื่อศึกษาหาความแตกต่างของการออกเสียงภาษาไทยโดยกลุ่มผู้บอกภาษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่กับผู้บอกภาษาที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่